

Використані джерела та література:

1. Плутарх Ликург // Плутарх Сравнительные жизнеописания: в 3 т. / под. ред. С. Маршака, С. Соболевского. – М.: Изд-во Акад. наук СССР, 1961. – Т. 1. – С. 53–77.
2. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй / А. Сміт; пер. О. Васильєв, М. Межевікіна, А. Малівський. – Київ: PORT-ROYAL, 2001. – С. 174.
3. Поппер К. Злиденність історизму / К. Поппер; пер. з англ., упор., прим. В. Лісовий. – Київ: «Абрис», 1994. – 192 с.
4. Кун Т. Структура наукових революцій / Т. Кун; пер. О. Васильєв. – Київ: PORT-ROYAL, 2001. – С. 49–51.

*Силечник Марія, студентка магістратури
Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного»,
Застрожнікова Ірина Володимирівна, кандидат наук з державного
управління, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та
права Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного» (м. Мелітополь)*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У наш час основною освітньою проблемою вважається випуск фахівців технічних і теоретичних спеціальностей в кількості, що не відповідає кількості наданих державою робочих місць. Тому, виникла гостра необхідність переглянути та покращити політику державного регулювання сфери освітніх послуг.

Питання проблематики розвитку і якості викладання і державного регулювання діяльністю вищої школи розглядався рядом вчених, зокрема М. Яструбським, В. Підірванним, В. Білецькою, А. Комоцким, Л. Шпаковським, Н. Павловою, І. В. Застрожніковою, іншими. Разом з тим, окремі наукові праці, створені на основі монографії вимагають окремого системного розгляду.

Українська система управління освітою має конкретно визначену структуру, яка пояснюється адміністративно-територіальним устроєм, розподілом влади між місцевим управлінням та функціонуванням, притаманним освітнім закладам, і державою [5].

Вища освіта має забезпечувати перспективні й поточні освітні потреби людини, суспільства і народного господарства. Головним завданням державного регулювання на ринковому просторі послуг освіти є створення необхідних умов задля діяльності вищих навчальних закладів, котрі як раз і надають послуги освіти [4].

В українському суспільстві склався ряд невідповідностей в сфері регулювання освітніх послуг держави. В першу чергу, порушуються демократичні принципи прийняття колегіальних рішень щодо сфери управління освітнім процесом в ВНЗ. По-друге, освітня і виховна лінії навчання у вищій школі не відповідають запитам національного господарства. У третю чергу, система вищої освіти зазнає бюрократизації і перетворюється в бізнес-стратегію. Вищевказані причини стають сходинками на шляху до отримання диплома незатребуваного фахівця.

Українське суспільство у сфері надання освітніх послуг приєдналося до Болонського процесу, який має 4 основних напрямки діяльності: накопичувальна система модульних (кредитних) балів, визнання диплома в країнах-підписантів декларації, відвідування студентом відразу декількох факультетів і прослуховування циклу лекцій, введення 2-хрівневої системи навчання (бакалаврат, магістратура). Нововведення прийняті для реалізації вільної міграції в країнах-учасницях Болонського процесу і рівноцінного визнання диплома випускника ВНЗ в приймаючій фахівця країні [3].

Принцип побудови роботи студентів з викладачем побудований на активному, добровільному і радісному взаємодії з поглибленням наукового пошуку інформації та самостійної роботи. Навчання в будь-якому вищій побудовано на принципі використання системного підходу, який будується на аналізі даних наук, але самостійно виробляє гносеологічний прийом і процедуру засвоєння наукового матеріалу. Студент, освоюючи практичне вивчення і накопичення матеріалу, не завжди використовує принцип системності в діяльності, що веде до неможливості узагальнення напрацьованого обсягу знань.

Вступ загальноосвітнього простору України в Болонську систему викладання готує високоякісних фахівців за умови відповідального ставлення викладачів до праці, заохочення пошукової, креативної, аналізаторської функції студентів. Лекції в подібному процесі розглядаються як підтримуючий пошукову та активізуючий діяльність інструмент. При сумлінному виконанні завдань, використання інноваційної технічної бази - мережі «Інтернет» керівник підготує висококласного фахівця до випуску з інституту [2].

Гострішою проблемою вважається невідповідність підготовки наукових кадрів економічним запитам країни. Досить швидке реформування системи вищої освіти веде до постійної зміни навчальної програми, що впливає на об'єктивність оцінювання знань учня і якість його підготовки до діяльності. Кількість підготовлених фахівців юридичного та економічного спрямування значно перевищує обсяг випущених інженерних і технічних кадрів. Більшість людей з вищою освітою залишаються без робочого місця, але при цьому держава витрачає гроші на перепідготовку фахівців і виплату допомоги з безробіття. Уряд не фінансує розвиток фундаментальних наук, тому головним завданням внз названо спонукання учнів до формування активної життєвої позиції та вибору для вивчення прикладних спеціальностей.

Група експертів, створена при Міністерстві освіти і науки України, у 2015 році розробила і затвердила перспективний план розвитку вищої школи на підставі закону «Про освіту». До основних положень плану відносяться наступні:

- забезпечити навчання студентів на 3-річний бакалавраті з введенням в дію 12-річної програми загальноосвітньої школи;
- забезпечити 2-річний освітній процес в магістратурі;
- ввести новий перелік спеціальностей для вивчення в внз, які відповідають стандартам викладання в країнах-учасницях Болонського процесу;

- затвердити ступінь спеціаліста як показник закінченого освітнього рівня з подальшою інтеграцією в магістратуру («перехресна освіта»);

- наділити ВНЗ науково-технічної базов для створення кластера, що сприяє проведенню прикладних досліджень.

Реформування вищої школи стало неможливим без змін кадрової політики щодо викладацького складу. Концепція нової школи розкриває наступні пункти реформації:

- розробка нових стандартних вимог до діяльності вчителя-дослідника;

- введення в дію інноваційних напрямів підготовки, перепідготовки викладачів, в т.ч. - практику за кордоном;

- ввести в педагогічний склад викладачі кадри, які володіють іноземною мовою (близько 35% за станом на 2021 рік) і командної, інтерактивної методики проведення занять;

- сформувати нову культуру формальних та неформальних цінностей серед молоді.

Відповідно до думки експерта, стипендіата Програми «Фулбрайт» Олени Панич, реформаційний шлях системи освіти буде нелегким. Наша країна відмовилася від залучення галузі освіти до традиційної радянської системи викладання; умови освіти Болонського процесу призвели до того, що всі навчальні програми стали носити рекомендаційний характер, а не обов'язковий до вивчення. Існує небезпека перекоосу викладання в бік спрощення знань і підготовки випускників із середнім освітнім рівнем.

Зміни в діяльності вищої школи торкнутися і методу фінансування діяльності викладачів. Принцип децентралізації свідчить про скорочення фінансування ВНЗ з боку держави, делегування цієї функції підприємцям. Останнім надаються гарантії у вигляді спрощених кредитних і соціальних дій (придбання земельної ділянки). При цьому вищій школі надається право самостійно розпоряджатися отриманими коштами. Згідно з результатами

реформи, українська освітня система наближена до західного типу викладання уніфікованими циклами, самостійністю фінансового забезпечення та доступною для багатьох верств населення системою освіти.

Використані джерела та література:

1. Болонський процес – структурна реформа вищої освіти на європейському просторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=198&Itemid=73. – Назва з екрана.
2. Бюро «Євро освіта в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euroosvita.osp-ua.info>. – Назва з екрана.
3. Воронкова В. Г. Вища освіта України і Болонський процес: курс лекцій для самостійної роботи магістрів спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій» / уклад.: В. Г. Воронкова, О. Є. Швець. – Запоріжжя, 2004.
4. Застрожнікова І. В. Зарубіжний досвід державного регулювання вищої освіти / І. В. Застрожнікова // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. – № 2 (65). – С. 251–256.
5. Застрожнікова І. В. Державне регулювання підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад вищими навчальними закладами України / І. В. Застрожнікова // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. – Вип. 1 (55).
6. Офіційний веб-сайт Секретаріату Болонського процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/>. – Назва з екрана.
7. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/education/higher/bolpr/strateg.doc>. – Назва з екрана.
8. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л. Л. Болонський процес: цикли, ступені, кредити / Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, Є. І. СОКОЛ, Б. В. КЛИМЕНКО. – Харків: Нац. тех. ун-т «Харківський політичний інститут», 2004.
9. Олексенко Р. І. Дуальна система підготовки кваліфікованих кадрів як шлях реформування ВНЗ / Р. І. Олексенко // Динаміка та на сьвременнонната наука 2017: матеріали ХІІІ междунар. науч. практ. конф., 15–22 июля 2017 г. – С. 48–50.

*Склярів Роман Васильович,
старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та
права Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного» (м. Мелітополь)*

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Аграрна освіта в Україні має дуже давню історію. Своєрідну роль у розвитку аграрної освіти та науки в Україні відіграли учбові заклади, створені з ініціативи та безпосередньою участю митрополита Київського Петра Могили. У 1630 р. на основі об'єднання заснованих ним у Києво-